

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Dr. Murat Emir
Ankara Milletvekili

Uluslararası olan veya olmayan çatışma durumlarında silahlı güçler ve insani yardım örgütleri tarafından uyulması gereken kuralları belirleyen Cenevre sözleşmeleri, 12 Ağustos 1949'da İsviçre'nin Cenevre kentinde imzalanmıştır. Savaşın kurallarının belirlenmesi ve savaş mağdurlarının korunması bilinciyle toplanan uluslararası konferans sonucunda imzalanan 4 sözleşme ve ek protokoller, günümüzde insancıl hukukun en temel belgelerini oluşturmaktadır.

Sözleşmede hekimler için birçok ilkeye yer verilmekte, çatışma ya da savaş döneminde sağlıkçıların gecikmeden ve ayırım yapmadan asker ya da sivil tüm yaralı ve hastaların toplanması ve sağlık kurumuna ulaştırılması için gerekli önlemleri alması istenmektedir. Bu bağlamda; sivil ya da asker sağlık çalışanlarına saldırılamayacağı ve zarar verilemeyeceği, kime hizmet ettiğine bakılmaksızın tıbbi olanaklar ve araçların korunması, sağlık çalışanlarının güvenliğinin sağlanması gerektiği 1. ve 4. Cenevre Sözleşmeleri ile 2. Ek Protokol'ün 9, 11, 12 ve 19. maddelerinde hüküm altına alınmıştır.

Çatışma veya savaş döneminde işlenen suçların ve suçlularının cezalandırılması, milletlerarası insancıl hukukun uygulanması açısından özel bir anlam taşımaktadır. İnsancıl hukuka uyulmasını sağlamak için taraflarca çeşitli yollara başvurulabilmektedir. İnsancıl hukuk ihlali açık bir şekilde kanıtlanırsa mağdur devlet, suçlu devlete karşı dünya kamuoyuna karşı gerçeklerin duyurulması, suçu işleyenin protesto edilmesi ve suçluların cezalandırılması ve/veya tazminat ödenmesi, tarafsız bir üçüncü kişinin müdahalesinin aranması, misilleme uygulanması ve çatışma süresince veya düşmanca davranışa son verilmesi durumunda bireysel suçluların cezalandırılması yollarına başvurulabilmektedir.

27 Şubat'ta Suriye'nin İdlib kentinde 33 askerimizin şehit olduğu hava saldırısı sonrası Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar "Bu saldırılarda yardıma giden ambulanslarımız dahi vurulmuştur" derken, Türkiye'nin BM Daimi Temsilcisi Feridun Sinirlioğlu da, radar görüntülerine göre Rus ve rejim uçaklarının o gün birlikte uçtuğunu, kasıtlı olarak TSK'nın hedef alındığını, yaralı askerler için gönderilen ambulansların bile hedef alındığını söylemiştir.

Bu durum, uluslararası pek çok anlaşma ve hukuk maddesine aykırı olduğu gibi, açıkça taraf olduğumuz Cenevre Sözleşmeleri'nin ihlali anlamına gelmektedir. Ne var ki yaralı askerlerimize yardıma giden ambulanslarımızın vurulduğu bilgisi dışında, bu suçu işleyenler hakkında herhangi bir girişimde bulunup bulunulmadığına dair bir bilgi kamuoyu ile paylaşılmamıştır.

Bu bağlamda;

- 1) Bakanlığınız yetkililerince; Rusya'nın Cenevre Sözleşmesi'nin hükümlerini ihlal ederek, ambulanslarımızı vurmasına yönelik olarak Birleşmiş Milletler bünyesindeki temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası anlaşmaların taraf devletlerce uygulanmasının izlenmesine yönelik komiteye başvuruda bulunulmuş mudur?